

A KÖZÉP-EURÓPAI (AZ OSZTRÁK KATASZTER EGYKOR EGYSÉGESEN ALKALMAZÓ) ORSZÁGOK ÉS TARTOMÁNYOK – AUSZTRIA, CSEHORSZÁG, FRIULI-VENEZIA GIULIA, HORVÁTOR SZÁG, MAGYARORSZÁG, SZLOVÁKIA, SZLOVÉNIA, TRENTINO-DÉL-TIROL – FÖLDMÉRÉSI-KATASZTERI FŐHATÓSÁGAINAK 21. SZAKMAI TANÁCSKOZÁSA

2004. június 9–11, Balatonfüred

Az 1984. óta évenként megrendezett tanácskozást dr. Berczi Norbert, az FVM helyettes államtitkára nyitotta meg. Megnyitó beszédében reményét fejezte ki, hogy az EU kibővülése kapcsán megnyíló új lehetőségek adta keretek között az ilyen jellegű tapasztalatcserék minden résztvevő számára hasznos információkat nyújtanak.

Ezt követően Apagyi Géza, az FVM Földügyi és Térképészeti Főosztályának vezetője vette át a szót. Előnközléssel az értekezlet résztvevői országokként adtak tájékoztatást az idei évre meghirdetett, következő témában: A földmérési-kataszteri szervezetek szerepe a területalapú mezőgazdasági támogatások ellenőrzésében (beleértve az EU IIER rendszerének földmérési vonatkozásait).

Előljáróban ki kell emelni azt a tényt, hogy az osztrák kataszter egykor egységesen használó hivataloknál az egyes országokban ma már többféle gyakorlat alakult ki – még olyan alapvető (közismert) kérdésekben is –, hogy a kataszteri (térképi) és a telekkönyvi (ingatlan-nyilvántartási) ügyeket egy, illetve külön szervezet kezeli-e. Miután ez a tény a jelen találkozók alkalmából ismételtelen felmerült, fontosnak tartjuk, hogy a táblázatban megjelöljük a fennálló helyzetet.

ország	KATASZTER	TELEKKÖNYV
AUSZTRIA	külön	külön
CSEHORSZÁG	együtt	
DÉL-TIROL	együtt	
HORVÁTOR SZÁG	külön	külön
MAGYARORSZÁG	együtt	
SZLOVÁKIA	együtt	
SZLOVÉNIA	külön	külön

Lényegesnek tartjuk továbbá hangsúlyozni, hogy a „kettős nyilvántartást” folytató országok delegáltjai hangoztatták, számukra is követendő

példa az „egy kézben lévő” térképészeti és ingatlan-nyilvántartási állami feladatok végrehajtása. Azokban az országokban ugyanis, ahol külön-külön kezelik a kataszter és a telekkönyvet, a telekkönyvi adatok teljessége és pontossága meglehetősen függetlenné vált a térképtől, sőt a nyilvántartott adatok (mindkét területre vonatkozóan) elmaradva követik a valóságot.

A vendéglátók a földhivatal felújított balatonfüredi székházának bemutatásával fogadták a résztvevőket

Valamennyi delegáció előre elkészített ismertetőanyagot hozott. Az egyes előadások után hozzászólások következtek. Összegezve az elhangzottakat, a következő megállapításokat tehetjük.

A tanácskozás szlovén, dél-tiroli és cseh küldöttsége

A résztvevő 7 ország közül egyedül Horvátország nem tagja az Európai Uniónak, ugyanis ez év május 1-jétől Csehország, Szlovákia, Szlovénia és Magyarország is csatlakozott a Közösséghez.

Horvátország: A horvát kormány birtokrendezéssel kívánja elérni a jobb, gazdaságosabb földhasználatot. Létezik gazdatámogatás itt is, de nem EU-s elvek alapján.

Ausztria: Az osztrák kollégák külön köszöntötték az új EU-s tagállamokat, rövid történelmi visszatekintést adtak a közép-európai régió koronkénti „hovatartozásáról”.

Ausztriában a mezőgazdasági támogatásokat a BEV és a Mezőgazdasági Minisztérium között kötött együttműködés alapján végzik. /A BEV a Gazdasági

A szokásokhoz híven, a rendező ország adja a tanácskozás elnökségét: Apagy Géza főosztályvezető (FVM FTF) és Farkas István főigazgató-helyettes (FÖMI)

Minisztériumhoz tartozik. / Az ortofotót és a kataszteri térképeket együttesen alkalmazzák. Különös gondot fordítanak a gazdák teljeskörű tájékoztatására az így kialakított digitális birtoktérképekkel („Digitale Hofkarte”). A kedvezőtlen adottságú területeket külön figyelemmel kezelik.

Szlovákia: Mivel a kataszteri térképek még nem állnak rendelkezésre digitális formában, ezért más utat választottak. Digitális ortofotó-térképeket alkalmaznak a mezőgazdasági támogatásokra – terepi GPS mérésekkel kiegészítve. A termőföldek minőségét is figyelembe veszik.

Szlovénia: A gazdatámogatásoknál a digitális kataszteri térképeket és a digitális ortofotó-térképeket használják. Az ortofotókat 1:17 000 méretarányú légifelvételből állítják elő. A támogatott területeket, blokkokat ellenőrzik, mennyire egyezik a megállapított terület a valóságos területtel. (A kérelmeket a gazdák-nak kell kitölteniük a kataszteri adatokkal együtt.)

Trentino-Dél-Tirol: Miután Olaszország alapító tagja az EU-nak, mélyebb hagyományai vannak a mezőgazdasági támogatásoknak. A támogatásban szereplő térképi adatok változásának folyamatos aktualizálása jelenti a fő feladatot a már begyakorlott adminisztrációs lépéseken kívül. Kiemelten kezelik a rétek és a gyümölcsösök bejelentését, illetve nyilvántartását

a támogatásoknál. Az ellenőrzést kataszteri adatok alapján végzik. A tartományban egy EU-támogatási referens áll a mezőgazdasági támogatások szervezeti működtetése élén.

Csehország: A régebbi (nem aktuális) topográfiai térképek mellett a kataszteri térképeket használják elsősorban. Ahol már digitális a kataszteri térkép, ott azt alkalmazzák. A térképek homogenizálására nagy figyelmet fordítanak. Legcélszerűbbnek látszik a digitális ortofotó-térkép használata. Ezeket 1:23 000 méretarányú légifelvételekből állítják elő. (2003 és 2005 között többcélú felhasználással.) Szükség volt a mezőgazdasági területeknél a tulajdonosi, illetve használati összehasonlításra.

A Mezőgazdasági Minisztériumban az ún. Földregiszter intézménye kezeli a támogatásokat. A nyilvántartott 533 ezer blokk, átlagosan 3,71 ha területű.

Magyarország: A FÖMI állította elő a támogatásokhoz szükséges blokk-térképeket, úgy, hogy a raszteres 1:10 000 méretarányú topográfiai térképeket, a raszteres kataszteri fedvényeket digitális ortofotó-térképekre illesztették. A blokk-térképek méretaránya az ábrázolt területek nagyságától függ (4 000–15 000). A támogatások céljára egy 1:10 000 méretarányú átnézeti térképet is előállítottak. A mezőgazdasági támogatásokat egy külön szervezet, az MVH intézi. A gazdák regisztrálásában, beadványaik készítésében a falugazdászok segídeknek az ország minden körzetében. A FÖMI az ellenőrzésekben vesz még részt – űrfelvételek alapján.

Az NKP Kht. előadója a témához kapcsolódva tájékoztatta a találkozó résztvevőit, hogy a magyar kormány döntése alapján kb. 40 millió euró összegű hitelkeret áll a magyar kataszteri program folytatására, amely lehetővé teszi, hogy a 2007. évre elkészüljenek a külterületi ill. belterületi vektoros kataszteri térképek egységes vetületi rendszerben (KÜVET, BEVET). A korábban kapott 24 millió euró csak a program 1. üteméhez volt elég.

Az EUROSENSE Magyarország Kft. ismertette a 2000. évi teljes magyarországi területet lefedő légifényképező repülés műszaki feladatát. Ennek eredményeként 1:23 000 méretarányú légifelvételek készültek. A cég készítette a légifelvételek alapján – szintén az egész ország területére az 1:10 000 méretarányú digitális ortofotó-térképeket, továbbá az 1:10 000 méretarányú topográfiai térképek alapján a (vektoros) digitális domborzatmodelleket. Valamennyi állami megbízást közbeszerzési eljárás keretén belül nyerte el a cég.

Összefoglalva az elhangzottakat, megállapíthatjuk, hogy a kataszteri szervezetek – Ausztriát és Olaszországot kivéve – változó jogi környezetben végzik te-

vékenységüket az utóbbi évtizedben. A legtöbb országban az elmúlt néhány év alatt számos új törvényt alkottak, illetve módosítottak, amelynek megfelelni folytonos kihívást jelent. A kataszter „rendbetétele” mellett elsősorban az Európai Unióhoz való csatlakozással kapcsolatosan jelentek meg komoly elvárások. A nagy erőfeszítések között legnehezebb feladatként a megfelelő finanszírozás biztosítása jelentkezik valamennyi országban egyik legfőbb problémaként. Az államháztartás, a közigazgatás karcsúsítása a konszolidáltnak mondható két korábbi EU-s tagországra is nehezen kivitelezhető feladatot ró.

A résztvevők szakmai látogatást tettek a balatonfüredi felújított Körzeti Földhivatalban, ahol *Feketéné dr. Tóth Gabriella*, a Veszprém Megyei Földhivatal vezetője, illetve *Földesi Csaba*, a Körzeti Földhivatal mb. vezetője adott tájékoztatást a felújítás munkáiról, illetve az aktuális feladatokról.

Az előadások sorozatához illeszkedően Pósfai Marianna ügyvezető részéről érdekes tájékoztató hangzott el a CELK Center, a Közép-európai Földügyi Tudásközpontnak a térség szakmai tapasztalatainak hozzáférést elősegítő tevékenységéről.

A küldötteket hivatalában fogadta Balatonfüred város polgármestere, *dr. Bóka István* is. A találkozó programját jól szervezett szakmai kirándulás (Tihany, Herend) gazdagította.

A tanácskozáson arról is döntés született, hogy a jövő évi értekezlet színhelye Ausztria, tervezett időpontja 2005. június második hete legyen. A 2006. évi tanácskozás megrendezésére előzetesen Szlovénia jelentkezett.

Farkas István
a Földmérési és Távérzékelési Intézet
főigazgató-helyettese

KARTOGRÁFIAI SZIMPÓZIUM LITVÁNIÁBAN

2004. VI. 28–29-én a Nemzetközi Térképészeti Társulás két bizottságának (Oktatási és Képzési, Elméleti kartográfiai) támogatásával a Vilniusi Egyetem Kartográfiai Központja idén is megrendezte térképészeti szimpóziumát. 2003-ban a szimpózium fő témája az elméleti kartográfia, a kartoszemiotika volt. Idén a kétnapos szimpózium fő témájául a térképészeti oktatást és képzést választották. A szimpózium első napja alapvetően a litván kartográfusok éves összejöveteléhez kapcsolódott, s itt csak litván nyelvű előadások hangzottak el. Az Oktatási és Képzési Bizottság vezetőjeként a Bizottság éves ülését is ezen a napon tartottam meg. Bár a tagok közül csak a vártnál kevesebben tudtak el-

jönni, de a belső kommunikációnk egyre inkább az Interneten keresztül bonyolódik, mert úgy tűnik, hogy a nálunk fejlettebb országok sem képesek a bizottsági tagjaik anyagi támogatását felvállalni.

A szimpózium litván részének delutánján még felkérték egy előadás tartására a kartográfia magyarországi helyzetéről.

A szimpózium másnapi része már angol nyelven zajlott. Az első előadásokat a két ICA bizottságvezető tartotta. Az én előadásom címe „Internet cartography teaching courses” volt, míg az Elméleti Kartográfiai Bizottság vezetője, a drezdai *Alexander Wolodtchenko* a náluk folyó kartoszemiotikai kutatásokat ismertette.

Corné van Elzakker (Hollandia) az ITC-nél folyó web alapú térképészeti oktatást ismertette, hasonló előadást tartott a lengyel *Jacek Paslawski* is a varsói egyetemről. A dán *Lars Brodersen*, aki az ICA Internettel foglalkozó bizottságának is tagja „Communication through maps, geocommunication under the influence of an infrastructural environment” címmel tartott érdekes előadást. A helyi térképészek előadásai közül a szimpóziумot szervező, tavaly az ICA utazási ösztöndíját elnyerő *Giedre Beconyte* a litván iskolai oktatásban alkalmazott kartoszemiotikai módszerekről szövegezett emelném ki elsőnek. További előadásokat tartottak a résztvevő litván térképészek a térinformatikai oktatás perspektíváiról a középiskolákban, a távérzékelés és a térinformatika térképészeti oktatásban betöltött fontosságáról, a fogyatékosok térképészeti oktatásáról, a műholdképek oktatásban betöltött szerepéről.

Az előadásokat vita követte, melyen szűkebb körben beszéltek meg a felvetett problémákat. Ezt még a későbbi vacsora során is folytattuk.

Elutazásunk napján lehetőségünk volt a litván térinformatikai központ meglátogatására, ahol állami megrendelésre végzik a topográfiai térképek digitalizálását (egyelőre a legnagyobb méretarányban, az 1:10 000-ben még szinte csak elkezdődött a papírtérképek digitalizálása), illetve naprakészen tartását. Már elkészültek az 1:50 000 méretarányú térképek digitalizálásával, illetve az 1:200 000 méretarányú orosz Gauss-Krüger szelvények litván nyelvű változatával. A litván területre eső korábbi szovjet topográfiai térképek is megvásárolhatók. Érdekesség, hogy ugyanez a központ néhány éve kezdett el foglalkozni térképek, CD-ROM-ok eladásával is. Jó volt látni a bőséges kínálatban a Cartographia Kft. turista, város és országtérképeit. Lehetőségünk volt még meglátogatni a litván geológiai és földrajzi intézetet is, elsősorban annak kartográfiai részlegét. Az intézet a két szakterület összevonásával csak nemrég jött létre, s láthatóan jelenleg a két szakterület integrálásával vannak elfoglalva.

Dr. Zentai László

